

**„CREDINȚELE“ ȚĂRANILOR ROMÂNI
DESPRE INFLUENȚA LUNII ASUPRA CULTURILOR CEREALIERE
ÎN LUMINA ULTIMELOR CERCETĂRI
PRIVIND FIZIOLOGIA PLANTELOR ȘI ANIMALELOR**

**DE
POMPEI MUREȘANU**

Se știe din literatura de specialitate că Luna a pătruns în viața de toate zilele a grupelor umane¹ din antichitate condiționându-le activitatea productivă prin puterea unei tradiții care a sintetizat experiența generațiilor anterioare într-o regulă agrotehnică potrivit căreia anumite îndeletniciri gospodărești² trebuiau începute în timpul uneia sau alteia din cele patru faze evolutive ale astrului nopții considerat în momentul respectiv ca forță cosmică capabilă să influențeze în mod favorabil cursul proceselor naturale³. Regula elaborată pe baza observațiilor privitoare la existența unor corelații între fazele evolutive ale astrului și perioada optimă pentru începutul și desfășurarea principalelor activități agricole a fost respectată atît în epoca lui Varro care își sfătuia concetățenii să însămînțeze anumite cereale și să planteze pomii fructiferi în timpul cît Luna este în creștere⁴, cît și în vremea ultimilor intelectuali păgîni din secolul IV e.n. cînd unul dintre participanții la banchetul de Saturnalii din casa lui Vettius Praetextatus rezuma experiența și cunoștințele înaintașilor printr-o formulă lapidară unde „rodnică Ceres“ era identificată definitiv cu „Luna“⁵ ceea ce ar explica — după părerea noastră — și motivele primordiale ale personificării și înregimentării astrului nocturn în rîndurile zeilor. „Credința“ în puterea Lunii înțeleasă ca suma unor

---

¹ Ionică, Ion I., *Reprezentarea cerului*, București, 1944, p. 16.

² Id., *ibid.*, p. 17.

³ *Ibid.*, p. 16.

⁴ *Rerum rusticarum*, I, 37, apud Cîșușanu, Gh. F., *Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă*. București, 1914, p. 95, nota 9.

⁵ Macrobius, *Saturnalia*, București, 1961, p. 97, I, XVI, 44; p. 122, I, XXIV, 2.

influențe diferențiate corespunzător naturii⁶ celor patru faze evolutive s-a extins încă de la bun început și în domeniul fiziologiei animale unde știința din antichitate a reușit — de asemenea — să sesizeze legătura dintre intensificarea sau scăderea amplitudinii diferitelor bioritmuri circadiene⁷ și astrul nopții exprimându-și punctul de vedere asupra acestei probleme prin concluziile desprinse din observațiile lui Aristotel privitoare la creșterea ovarelor aricilor de mare în perioada de Lună plină⁸ sau prin constatările unui Annianus care — la fel cu Cicero, Plinius cel Bătrîn⁹ și poetul Lucilius — afirma printre altele că „Luna hrănește stridiile, umple aricii de mare, mărește ficatul și carnea moluștelor”¹⁰, cum de altfel vor remarca mai târziu sfântul Augustin și Francis Bacon¹¹. Credința despre legătura dintre fazele Lunii și diferitele bioritmuri din natură a depășit nivelul constatărilor prilejuite de observațiile dispartate materializându-se în cele din urmă într-o concluzie de ordin general potrivit căreia *Salus* era considerată „acea acțiune a Lunii care ajută trupurile ființelor vii întărind echilibrul sănătății”¹² de unde rezultă în mod cât se poate de clar că participanții la banchetul lui Vettius Praetextatus operau o foarte semnificativă diferențiere funcțională între Lună ca obiect cosmic în sine, fără atribute deosebite, și între influența ei asupra organismelor animale și vegetale, ca subiect al unei prețuiri cu nuanțe de venerație tributare imposibilității de a descifra mecanismul exact al acestor condiționări.

„Credința” despre influențele favorabile sau nefavorabile ale fazelor astrului nopții asupra diferitelor bioritmuri din natură a fost sintetizată în mod independent și de poporul nostru în câteva reguli agrotehnice identice cu recomandările agronomilor din antichitate, ceea ce nu era cu puțință dacă străromânii ar fi părăsit vreodată viața stabilă vagabondind, apoi, de ici-colo prin cuprinsul Balcanilor deoarece o astfel de experiență nu poate fi dobândită decât acumulând secole de-a rândul o serie de observații și cunoștințe care trebuiau să dispară odată cu ultima generație de sedentari și să reapară eventual abia în cazul împrumuturilor de la populațiile în trecere sau stabilite definitiv pe teritoriul nostru, ori nici unul dintre aceste neamuri nu au fost la obârșia lor cultivatori de pământ și locuitori stabili pentru a putea sesiza prin propria experiență subtila modificare a ciclurilor vegetale din timpul fazelor selenare. Deosebit de semnificativ în sensul celor de mai sus este faptul că țărani români din Vilcea sau din alte regiuni ale țării însămințau cerealele cu

⁶ Lungu, A.I., *Orologiile biologice*, București, 1968, p. 53: afirmația lui Plutarh despre „lumina umedă și rodnică” a zeiței Isis adorată de vechii egipteni.

⁷ Gellius, *Noaptele atice*, București, 1965, p. 507, XX, VIII, 5: „Aceleași lucruri care cresc odată cu Luna, descesc odată cu ea”.

⁸ Lungu, A.I., *op. cit.*, p. 54.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Gellius, *op. cit.*, p. 506, XX, VIII, 3—4.

¹¹ Lungu, A.I., *op. cit.*, p. 54.

¹² Macrobius, *op. cit.*, p. 112, I, XX, 1.

„sămînța tare” și plantau diferitele specii de pomi fructiferi în perioada cînd Luna era în creștere¹³ urmînd, parcă, peste milenii recomandarea similară a lui Varro¹⁴, în timp ce alții afirmău că la Lună nouă nu este bine să se însămînțeze sau să se facă plantații deoarece sămînța „seacă” iar pomii înfloresc fără a rodi¹⁵ dezvăluind astfel existența unor tradiții îndelungate în modul de înțelegere și diferențiere funcțională a determinismului selenar, ceea ce era — de asemenea — imposibil de realizat în cazul cînd agricultura ar fi devenit abia în secolul nostru „ocupăția principală a poporului român”, cum susținea prin anul 1948 etnograful Tancred Bănățeanu într-o publicație din străinătate¹⁶ uluindu-și colegii de breaslă și lectorii avizați sau neavizați. Fără a insista asupra diferențierilor funcționale sesizate încă și în vara anului 1973 prin satele județelor Bihor și Hunedoara, notăm în treacăt că bătrînii chestionați pretind a cunoaște cu cea mai mare exactitate modul cum fazele selenare își exercită influența condiționînd în mod favorabil sau nefavorabil creșterea diferitelor specii utile precum și abundența sau sănătatea recoltelor, spre deosebire de știința consacrată unde cercetarea domeniului pare a se afla abia la primele ei începuturi lipsite, însă, de perspective imediate dacă nu se va ține seama de observațiile acelorai ai căror strămoși au operat diferențierile amintite cu mii de ani înainte de apariția biologiei și agronomiei calificate. Astfel, un bătrîn în vîrstă de 91 de ani din Criștioru de Sus, județul Bihor, afirma că înaintașii lui semănau griul și secara pe Lună plină deoarece ele „leagă mai bine și bobu-i mai plin și mai hrănitor”¹⁷, în timp ce alții motivau că în această fază, precum și în cea de Lună veche ce urmează imediat după precedentă¹⁸, „pămîntu-i cu must”¹⁹ adăugînd, apoi, că oamenii se fereau în schimb să însămînțeze în perioada de Lună nouă considerată optimă doar pentru plantele textile datorită faptului că ea determină supradimensionarea și îngroșarea excesivă a tulpinilor de cîneapă și în²⁰. Diferențierea constatată de țăranii noștri în natura determinismului selenar asupra diferitelor specii utile a evoluat în satele noastre pînă la faza în care Troșan Salomia din Ludești-Hunedoara a fost în măsură să afirme că „nu știu cum sărăcia

¹³ Pamfile, T., *Cerul și podoabele lui după credințele poporului român*, București, 1915, p. 86; Cîușanu, Gh. F., *op. cit.*, p. 95.

¹⁴ V. mai sus nota nr. 4.

¹⁵ Cîușanu, Gh. F., *op. cit.*, p. 93 și 94.

¹⁶ Le „Plugușor”, *une coutume agraire roumaine*, în *Estratto dalla Rivista di Etnografia*, Anno II, n. 2—3, Napoli, 1948, p. 3.

¹⁷ Groza Gheorghe, n. 1882, cătunul Grozești, comuna Criștioru de Sus, jud. Bihor.

¹⁸ Troșan Salomia, n. 1909, Ludești, jud. Hunedoara.

¹⁹ Blidar Tănase, n. 1908, Ponoarele, jud. Bihor.

²⁰ Pântiloiu Avram, n. 1913, Costești, jud. Hunedoara; Bursași Ilie, n. 1908, Săliște de Vașcău, jud. Bihor; Balaș Petru, n. 1894, Criștioru de Sus, jud. Bihor.

s-o făcut în anu' ăsta că am pus castraveții pă Lună nouă de'a numa' floare, da' castraveți nu-s de leac", adăugînd apoi că mama ei o sfătuia insistent să, răsădească și ceapa pe timp de Lună veche deoarece „se face mai bine sub pămînt“ și nu pe Lună nouă cînd „nu face numa' dudu mari și fără sămînță afară“²¹ ceea ce se suprapune, de altfel, exact peste explicațiile unor bătrîni din județul Bihor²² ce plantau cartofii „cînd dădea Luna înapoi ca să nu se facă numa' loaze“²³, sau pe Lună plină „ca să crească mai bine“²⁴. Deosebit de interesant și semnificativ pentru experiența și acuitatea spiritului de observație al țăranilor români ni se pare faptul că cei din județul Hunedoara au sesizat încă din timpuri îndepărtate că pomii altoiți pe Lună nouă „cresc mult dar nu rodesc bine“²⁵ sau numai foarte tîrziu și puțin²⁶, în timp ce cireșii sau merii altoiți și plantați pe Lună plină „cresc mai puțin dar rodesc prea mult, pînă se usucă“²⁷. La semnificația acestor observații se adaugă în același sens împrejurarea că ei afirmă că *au reușit să evite* ambele neajunsuri efectuînd operațiile amintite în faza de Lună veche considerată optimă atît de către Păntiloiu Avram din Costești, cît și de către aceeași Troșan Salomia ce ne încredința că soțul ei a respectat prescripțiile acestei străvechi reguli agrotehnice plantînd astfel 6 pruni „bistriți“ din care a obținut la numai 3 ani o recoltă de 40 l. țuică.

Alături de aceste reguli agrotehnice elaborate în funcție de natura puterii de influențare concentrată după părerea bătrînilor din Drăguș în lumina astrului²⁸ sau în „lumina umedă și rodnică“ a zeiței Isis cum afirmau vechii egipteni²⁹, poporul nostru descria pînă nu demult oamenii înalți și bine făcuți prin expresia „născut la Lună plină“³⁰, sau „născut între luni“ pe cei „mai mari și mai tăntălăi“³¹ adăugînd — astfel — un *corolar autohton* atît străvechiului adagiu despre *Salus* sau „acțiunea Lunii care ajută trupurile ființelor vii întărînd echilibrul sănătății“, cît

²¹ V. mai sus nota nr. 18.

²² O parte din bătrîinii chestionați în satele județului Bihor susțin, dimpotrivă, că cartofii trebuie plantați pe Lună nouă „ca să crească mai bine“ înțelegînd probabil greșit relația dintre dimensiunile „loazelor“ (vreurilor) și cele ale tuberculelor. Astfel sînt: Bursași Ilie, n. 1898, Săliște de Vașcău; Petran Ioan, n. 1891, Leheceni; Tămaș Tănase, n. 1915, Ponoarele și Varga Mihai, n. 1890, Vărzarii de Jos.

²³ Blidar Tănase, n. 1908, Ponoarele.

²⁴ Groza Gheorghe, n. 1882, cătunul Grozești, comuna Criștioru de Sus.

²⁵ Cf. Păntiloiu Avram, Costești, Hunedoara; Bogdan Pătru lui Pătru, n. 1914, Costești, jud. Hunedoara.

²⁶ Cf. Troșan Salomie, Ludești, jud. Hunedoara.

²⁷ Păntiloiu Avram și Bogdan Pătru lui Pătru, Costești.

²⁸ Ionică, Ion, I., *op. cit.*, p. 16.

²⁹ V. mai sus nota nr. 6.

³⁰ Cîaușanu, Gh. F., *op. cit.*, p. 92.

³¹ Bogdan Pătru lui Pătru, Costești.

și observațiilor lui Aristotel privind „creșterea ovarelor aricilor de mare în perioada de Lună plină“³² sau celor ale lui Annianus despre „umplearea“ speciei amintite și „creșterea cărnii moluștelor“³³.

Deși legătura dintre fazele astrului și perioada optimă de însămînțare a diferitelor cereale era invocată de către țărani atît de stăruitor, încît ar fi trebuit să dea de gîndit specialiștilor făcîndu-i să-și amintească de numeroasele prescripții medicale populare suprapuse *exact* peste farmacopeea oficială sau să-i determine să se intereseze dacă biologii n-au stabilit cu exactitate natura corelației dintre Lună și oscilația amplitudinii bioritmurilor circadiene, literatura etnografică românească a înglobat toate așa zisele „credințe“ despre astrul noții în diferitele categorii de superstiții neglijînd pînă și cercetările apreciatului Ion Ionică care manevra prudent prin anul 1944 între ideea unei magii simpatetice și presupunerea împrumutată din literatura străină că „Luna ține sub înrîurire a anumite funcțiuni ciclice“ din domeniul vegetației³⁴. Nu avem intenția de a ne referi aici la problema cercetărilor interdisciplinare în literatura noastră etnografică mai veche, dar trebuie reținut faptul că ideea exprimată pentru prima oară la noi de către Ion Ionică a constituit un subiect de investigație științifică încă din anul 1770 cînd un oarecare Vizkeleti Istvan redacta o lucrare rămasă în manuscris unde se recomanda însămînțarea cerealelor și cultivarea diferitelor zarzavaturi în funcție de fazele Lunii corelate cu trecerile ei prin zodii³⁵ eliminînd, în felul acesta, presupunerea că autorul s-ar fi inspirat numai din practica populară deoarece — după cîte știm pînă la ora actuală — niciodată țăranimea nu a recurs la asociații atît de complexe. În perioada interbelică, literatura problemei a proliferat atît de mult încît numai în subsolul lucrării „*A hold hatása a mezőgazdasági növények fejlődésére*“ de Dr. Varga Lajos³⁶ sînt citați trei autori diferiți care și-au intitulat lucrările într-un fel aproape asemănător și anume: „*Hat der Mond einem Einfluss auf das Pflanzenwachstum*“³⁷, „*Über den Einfluss des Mondes auf das Pflanzenwachstum*“³⁸ și din nou „*Hat der Mond einem Einfluss auf das Pflanzenwachstum*“³⁹ ceea ce demonstrează cu prisosință interesul naturaliştilor

³² V. mai sus nota nr. 8.

³³ V. mai sus nota nr. 10.

³⁴ *Op. cit.*, p. 17.

³⁵ Cf. Dr. Varga Lajos, *A hold hatása a mezőgazdasági növények fejlődésére*, în *Természettudományi közlöny*, vol. 71, nr. 3, caiet 1093, martie, 1939, pp. 158—160.

³⁶ V. nota de mai sus.

³⁷ Jaeger H., în *Zeitschrift für Pflanzenährnerung, Düngung und Bodenkunde*, vol. 41, 1936, pp. 336—347.

³⁸ Opitz U., cf. *ibid.*, vol. 41, 1936, pp. 357—359.

³⁹ Papp M., în *Bodenkunde und Pflanzenährnerung*, nr. 3 (48), 1937, pp. 133—138.

pentru un subiect atât de fascinant precum și existența bazei reale din străvechile „credințe” ale țăranimii române privind corelația dintre influențele emanate de astrul nopții și ciclurile vegetale. Cercetările în acest domeniu au continuat fără întrerupere astfel că experiențele științifice efectuate în ultimii ani au reușit să stabilească cu certitudine existența unui bioritm lunar cu o perioadă de 29,5 zile denumit în mod frecvent și bioritm selenar pentru a sublinia sincronizarea sa cu fazele Lunii și a arăta că nu este vorba de o coincidență cu lunile calendaristice⁴⁰. Foarte semnificativă în acest sens este împrejurarea că cercetarea științifică modernă a demonstrat mai întâi că o parte din speciile de arici de mare prezintă, într-adevăr, o evidentă determinare selenară a dezvoltării glandelor sexuale⁴¹, apoi că mișcările animalelor sînt ritmate de nadirul și zenitul Lunii în cicluri ce se mențin luni de zile⁴² după transportarea lor în alte fuse orare ceea ce justifică afirmațiile lui Aristotel și Annianus în aceeași problemă precum și concepția pe baza căreia a fost elaborată zicala românească despre „omul născut la Lună plină” sau străvechea identificare a stării de Salus cu „acțiunea Lunii care ajută trupurile ființelor vii înțărind echilibrul sănătății”. Fără a mai insista asupra acestei probleme, amintim în treacăt doar că fondul acestei foarte expresive zicături populare sau identificarea stării de sănătate cu „acțiunea Lunii” trebuie să fi plecat de la o idee perfect demonstrabilă de vreme ce azi știm cu toată certitudinea că ciclul sexual al organismului feminin nu este altceva decît un bioritm selenar⁴³ și din moment ce un atât de reputat cercetător pe plan internațional ca Alexandru Lungu afirma încă prin 1968 că „nu este de loc exclus să existe și alte bioritmuri cu lungime de undă lunară la om dar ele nu au fost deocamdată evidențiate”⁴⁴. Cercetările și experimentele științifice în domeniul acesta s-au extins mai ales în ultimele decenii în sensul că — plecînd de la observațiile privind influența Lunii asupra bioritmurilor animale — americanul Brown a constatat în 1961 că există elemente care pun în lumină existența unor astfel de condiționări și la tuberculii de cartofi⁴⁵ unde acțiunea astrului nocturn se exercită prin accentuarea amplitudinilor respirației⁴⁶. Nu este, deci, nimic senzațional în faptul că profesorul Ehrenfried Pfeiffer putea să facă un bilanț al producției cerealiere din diferite țări europene arătînd în lucrarea sa „*La fécondité de la terre*” că numeroșii fermieri care practică o agricultură bazată pe îngrășămintele naturale și observarea fazelor de evoluție

⁴⁰ Lungu, A l., *op. cit.*, p. 19.

⁴¹ *Ibid.*, p. 54.

⁴² *Ibid.*, p. 55.

⁴³ *Ibid.*, p. 190.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ Brown, F. A., *Biological Chronometry* în „*Amer. Naturalist*”, 91, 2, 129, 1957, cf. Lungu, A l., *op. cit.*, p. 233.

⁴⁶ Lungu, A l., *op. cit.*, p. 56.

ale astrului nocturn au obținut întotdeauna rezultate dintre cele mai bune⁴⁷. O ultimă și strălucită confirmare a inteligenței și extraordinarului spirit de observație de care au dat întotdeauna dovadă țăranii români o constituie, apoi, însăși faptul că în capitala Franței s-a tipărit destul de recent cea de-a 2-a ediție din lucrarea lui Harald Kabisch, *Guide pratique de la methode biodynamique en agriculture*, unde autorul recomandă fermierilor să cultive plantele agricole în funcție de fazele Lunii și de poziția ei pe cer, atrăgându-le atenția că apogeul și perigeul astrului influențează sănătatea cerealelor măbind în același timp cantitatea de substanțe hrănitoare pe care le conțin⁴⁸, și amintindu-ne, astfel, de afirmația similară a bătrînului Groza Gheorghe de 91 ani din Criștioru de Sus.

Încheiem aci comunicarea noastră subliniind faptul că în acest domeniu cercetarea științifică calificată și știința populară se susțin reciproc prin observații și concluzii a căror semnificație raportată la mijloacele de investigare pe care le-au avut la dispoziție fiecare dintre cele două competitori poate constitui un foarte nimerit prilej de meditație pentru toți cei dispuși să vadă în fiecare gest sau acțiune a țăranului expresia unei credințe magico-mistice și a practicilor ezoterice.

THE ROMANIAN PEASANTS' BELIEFS IN THE INFLUENCE OF MOON ON CEREAL GROWING IN VIEW OF THE RECENT INVESTIGATIONS IN THE FIELD OF PLANT AND ANIMAL PHYSIOLOGY

Summary

The moon got in everyday life of the human population as soon as in antiquity by conditioning their productive activity and synthesizing the experience of the earlier generations in an agricultural traditional rule by which some of the labours would have been accomplished during one or the other of the four stages of this hight planet. Moon was considered to be a cosmic force capable of favourably influencing the course of the natural processes. The rules elaborated on the basis of the observations concerning the correlations between the evolutive phases of the planet and the most favourable period for the outset of the main agricultural labours were observed both in Varro's period who advised his countrymen to sow some of the cereals and the fruit trees during the increase of the moon and in the 3rd century A.D. when one of the people taking part in the

⁴⁷ Paris, 1962.

⁴⁸ p. 29. Mulțumim și pe această cale tov. cercetător Ioan Bosica, Institutul de Biologie, pentru bunăvoința și amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție bibliografia de strictă specialitate utilizată în prezentul material, precum și pentru deosebit de interesantele și — în același timp — plăcutele convorbiri prilejuite de întîlnirile noastre.

Saturnalia banquet in Vettius Praetextatus home resumed his predecessors' experience in a concise phrase in which „the fruitful Ceres“ was definitely identified with the moon. This explains — in the author's opinion — the personification and matriculation of the moon among the gods. The belief in the „force of the moon“ meant as the total of the influences differentiated according to the nature of the four evolutive phases has been also extended in the physiology of animals where the antiquity again succeeded to understand the connection between the increase or diminution of the amplitude of the different circadian biorhythms and the night planet as expressed in Aristotel's statements concerning the growing of sea hedgehog ovaries during the moon's rising or ascertained by Annianus who — like Cicero, Pliny the elder and the poet Lucilius — stated that „the moon is feeding the oysters, filling the sea hedgehogs increasing the mollusca liver and flesh etc. The belief in the connection between the moon phases and the different biorhythms in nature eventually developed in a conclusion of general order according to which *Salus* was considered „that moonly action which helps the living beings by building up their health balance“.

The belief in the favourable or unfavourable influences of the moon upon the different natural biorhythms has been independently synthesized by the Romanian people, too in agrotechnical rules identical with the recommendations made by the antic agronomists. This wouldn't have been possible if the old Romanians were leaving the sedentary agricultural life roaming about in the Balkans because such an experience couldn't be achieved but by a long accumulation of knowledge that *ought to disappear with the last generation of sedentary people and possibly reappear as a loan* from the populations passing or settled on this territory, but none of those populations were land cultivators and standing inhabitants at their origin, capable of understanding by their own experience the subtle change of the vegetable cycles during the selenar phases. Particularly significant is the fact that the Romanian peasants of Vilcea and other districts used to sow the cereals with hard seeds and to plant the fruit trees in the period of moon rising, as if following, through millenia, the similar recommendations made by Varro whereas other people think even today that during the new moon it is not advisable to sow any seeds or plant any trees since the seeds dry up and the trees blossom without yielding fruits. So, the nonagenarian Gheorghe Groza (Grozeşti hamlet, Criştioru de Sus village, Bihor district) told us in the summer 1973 that his predecessors used to sow corn and rye when the moon is risen because at that time „they put forth buds and the grain is more substantial and nourishing“ whereas the old woman Salomie Troşan (Ludeşti village, Hunedoara district) said that „the cucumbers sown on new moon have only flowers and no cucumbers at all“ and that her mother advised her to replant the onion only on an old moon because „it grows better underneath“ and not on new moon when „it makes only great leaves and no seeds“. Salomie Troşan also told that „the fruit trees grafted on the new moon grow much but do not yield well“ or „only late and very little“ whereas the sweet cherry trees or apple trees grafted and planted when the moon is rising „grow little but yield too much until they dry“. To the significance of those mentioned above it might be added first that the old people questioned in the summer of 1973 in the villages of Hunedoara district told that their predecessors succeeded to avoid the two troubles planting or grafting the fruit trees in the phase of old moon. Secondly, The Romanian people until recently called the tall and stout men as „men created on risen moon“ adding in this way an autochthonous corollary to the ancient identification of the *Salus* state as „that moonly action which helps the living beings by building up their health balance“.

We would not dwell on all the problems confining only to the statement that the investigations made in the well equipped laboratories of today succeeded to prove in abundance the existence of the *real basis* in the so called „beliefs“ of the antiquity and of the Romanian peasants about the relation between the influences proceeding from the moon and the vegetable cycles. So, it has been

ascertain ed the existence of a lunar biorhythm of 29,5 days sometimes called *selenar biorhythm*. It has also been ascertained that even the sexual cycle of the adult female body is but a selenar biorhythm and that the influence of the moon upon potatoe tubers is manifest in the increase of breathing amplitude. A brilliant confirmation of the comprehension and extraordinary perceptive faculty always shown by the Romanian peasants is the mere fact that in the capital of France there has quite recently been issued the second edition of the work *Guide pratique de la methode biodynamique en agriculture* written by Harald Kabisch who recommends the farmers to cultivate the plants depending on the moon phases and its positions in the sky, calling also their attention on the fact that lunar apogees and perigees influence the cereal health increasing the content of nutritious substances, reminding us of the 91 years old Gheorghe Groza's similar statement.

The author concludes that qualified scientific research and the folk science are supporting each other by observations and conclusions the significance of which — referring to the investigation possibilities of the two competitors! — may constitute a very good meditation opportunity for all those who feel inclined to see the expression of some magical mistic beliefs or practices in every gesture or deed of the peasant.